

ROLNIK

Nr. 33

DODATEK POŚWIĘCONY SPRAWOM ROLNICZYM ORGAN T.R.P.

Rok III

K O M U N I K A T Y T. R. P.

Komunikat 221.

W myśl odnośnej ustawy oddłużeniowej układy konwersyjne na Bank Akceptacyjny winny być zawarte najpóźniej *do dnia 31. XII. 1935 r.*

Rolnicy, którzy jeszcze nie przystąpili do zawierania z instytucjami wierzycielskimi układów konwersyjnych, powinni niezwłocznie to uczynić, aby do dnia 31. XII. 1935 r. układy zawarć.

Szczegółowe informacje w Powiatowych Biurach do Spraw Finansowo - Rolnych.

Komunikat 222.

Pomorskie Tow. Rolnicze wobec tegorocznej klęski posuchy przypomina, że rolnicy dotknięci tą klęską mogą uzyskać ulgi w państwowym podatku gruntowym za rok 1935, wraz z dodatkiem samorządowym. Poszkodowani winni zawiadomić o klęsce Urząd Skarbowy i to jaknajwcześniej, ażeby specjalna Komisja mogła stwierdzić na miejscu rozmiar strat.

Najaktualniejszym w tej chwili będzie zgłoszenie szkód w okopowych w celu ich stwierdzenia.

Podania do Urzędów Skarbowych o ulgi spowodu klęski posuchy są wolne od opłaty stemplowej.

Komunikat 223.

W Dzienniku Ustaw R. P. z dnia 27 sierpnia 1935 r. Nr. 64 ukazało się ogłoszenie jednolitego tekstu ustawy o opłatach stemplowych.

Według tego ogłoszenia ustawa mówi, że pokwitowania z odbioru pieniędzy i papierów wart. podlegają zasadniczo opłacie 25 gr. Natomiast wolne są od opłaty stemplowej pokwitowania, których odbiór pieniędzy lub papierów wartościowych nie przewyższa wartości 50 zł — tak samo odbiór kwot należnych z tytułu stosunku służbowego (pensja, wynagrodzenie za pracę), są wolne od opłaty stemplowej.

Zaznaczyć należy, że do uiszczenia opłaty jest obowiązana osoba wydająca pokwitowanie.

Komunikat 224.

Pomorskie Towarzystwo Rolnicze przypomina rozporządzenie Prezyd. Rzplitej z dnia 3. XII. 1927 r. o prawie łowieckim, które przewiduje w art. 55—69 obowiązek wynagradzania szkód, wyrządzonych przez niektóre zwierzęta łowne, w szczególności przez te zwierzęta, które wyrządzają w plonach rolnych nieproporcjonalnie duże szkody w stosunku do pożytku jaki przynoszą.

Do płacenia odszkodowania obowiązany jest właściciel względnie dzierżawca obwodu łowieckiego.

Kto chce szkody dochodzić musi w trzy dni po jej dostrzeżeniu zgłosić żądanie do tego, kto obowiązany jest do wynagrodzenia szkody i sołtysowi tej wsi, w której granicach leży grunt.

Sołtys stara się strony pogodzić, co jest jego obowiązkiem, jeżeli mu się to nie uda, najdalej w ciągu dni sześciu od dnia zawiadomienia spisuje swego rodzaju protokół o tem, że stron pomimo próby nie pogodził i zawiadamia sąd rozjemczy.

Sąd rozjemczy składa się ze stałego przewodniczącego, który jest mianowany dla danego okręgu przez starostę i sędziów wybranych po jednemu przez strony spierające się.

Orzeczenie Sądu Rozjemczego ulega wykonaniu w drodze sądowej w trybie przymusowego wykonania aktów, stanowiąc tytuł egzekucyjny dla sądów.

W sprawach wątpliwych należy zwracać się do sekretarjatów naszych T. R. P., gdzie udzieli się wszystkich wyjaśnień, a ze swej strony doradzamy ugodowe załatwienie sprawy.

Komunikat Nr. 125.

Wprowadzone w życie ustawy polskie, a mianowicie kodeks zobowiązań i ustawa o ubez-

pieczeniu społecznym w znacznym stopniu w porównaniu z dotychczasowymi normami prawnymi rozszerzyły granice odpowiedzialności rolnika. Różnego rodzaju zajęcia i obowiązki rolnika sprawiają, że może on być na każdym kroku do odpowiedzialności pociągnięty, czy to jako jednostka w życiu prywatnym, jako myśliwy, pracodawca w gospodarstwie domowym i rolnem, właściciel domów i gruntów, czy też z racji posiadania zwierząt, maszyn i narzędzi rolniczych, i dlatego tem więcej uwydatnia się celowość i konieczność zawarcia ubezpieczenia od odpowiedzialności prawnej, na co Pomorskie Towarzystwo Rolnicze zwraca uwagę i przypomina, że dział ubezpieczeń od odpowiedzialności prawnej prowadzi Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu, Pl. Nowomiejski 8, doradzając naszym członkom ubezpieczenia zawierac w tym Zakładzie.

Kiedy i w jakich warunkach rolnik może być do odpowiedzialności pociągany, zilustrują przykładowo niektóre wypadki, wzięte z codziennego życia rolnika.

Odpowiedzialność rolnika jako jednostki w życiu prywatnym.

Przykład: Nieletni syn rolnika, bawiąc się zapalkami, podpalił stertę zboża ustawioną w podwórzu sąsiada. Za czyny nieletniego syna jest odpowiedzialny ów rolnik, który jako ojciec nie uczynił zadość obowiązkowi nadzoru.

Dokończenie Kom. 125 w nast. Rolniku

Komunikat Nr. 126.

Na posiedzeniu Rady T. R. P. w Wąbrzeź w dniu 21 czerwca br. zapadła decyzja zakupu kuskuty, którą sprzedaje likwidujące się Stowarzyszenie Rolniczo - Handlowe. Sumy na ten cel miały być zebrane od członków T. R. P. z zapewnieniem możności czyszczenia ziarna w najbliższych kilku latach po niższej cenie, bądź też miała być założona spółdzielnia maszynowa, właściwe formy dla całej sprawy miał przemyśleć Zarząd T. R. P. w Wąbrzeźnie.

Sprawa ta jest już, jak się domyślamy, pomyślnie załatwiona przez Zarząd TRP. w Wąbrzeźnie, to też w następnym biuletynie podamy ostateczny sposób jej załatwienia.

Inicjatywa Zarządu T. R. P. jest ze wszech miar godna pochwały, gdyż zapewni tanią obsługę dla członków i pewne minimalne zresztą źródło dochodu dla TRP. Życzyliby wypadalo, aby również inne Zarządy T. R. P. nabrały tej samej sprężystości działania i inicjatywy co Wąbrzeźno. Z małych cegiełek powstają wielkie gmachy.

Komunikat Nr. 127.

W dniu 20 października br. odbędzie się w Robakowie jednodniowy pokaz rolniczy gałęzi gospodarki członków Kółka Rolniczego, Koła Gospodyń Wiejskich, Sekcji Przysposobienia Rolniczego przy Kółku Rolniczym itd.

Po pokazie odbędzie się rozdanie nagród i zabawa rolnicza. Na tę uroczystość Robakowo zaprasza okoliczne Kółka Rolnicze.

Jak nas informują komitet organizacyjny z prezesem Kółka p. Rybickim na czele krząta

się rażno, aby pokaz Kółka Rolniczego w Robakowie wypadł na poziomie zadania i dał dowód, iż nawet w tak wielkim kryzysie jak obecny, Kółko Rolnicze może dobrze pracować i ma ogromne pole do popisu przed sobą, byle dobry zarząd i dzielny prezes potrafili pokierować pracą.

Kółko w Robakowie liczy obecnie około 90 członków i praca tam idzie składnie — to też wybijać się zaczyna na czołowe miejsce wśród wszystkich Kólek.

Przedsiębiorczym i pełnym inicjatywy członkom Kółka w Robakowie „Szczęść Boże“.

Komunikat Nr. 128.

Organizacje rolnicze i młodzieżowe skupiające się przy Kółku Rolniczym w Buczku powiatu świeckiego nie miały żadna z nich swego lokalu. To też zebrania odbywały się po oberżach i knajpach, co nie podobało się tamtejszym rolnikom.

Wobec tego Kółko Rolnicze postanowiło wspólnym wysiłkiem uruchomić świetlicę rolniczą, w której wszystkie organizacje odbywałyby zebrania, miałyby swoje szafy i inne sprzęty, wykladałyby gazety i czasopisma do czytania, schodziłyby się na kursa i inne prace itd.

Plan ten Kółko Rolnicze w Buczku zrealizowało i oto w początkach sierpnia nastąpiło uroczyste otwarcie i poświęcenie tamtejszej świetlicy rolniczej Kółka w obecności licznych władz i przedstawicieli pokrewnych organizacji. Świetlica jest nie tylko lokalem zebrań Kółka Rolniczego, ale również Koła Gospodyń Wiejskich, Młodej Wsi, Sekcji Przysposobienia Rolniczego, koła oświaty pozaszkolnej i innych bratnich organizacji. Świetlica jest stale pełna w godzinach wolnych od pracy; jedni czytają czasopisma, inni gawędzą, dziewczęta z K. G. W. robią robótki itd. Przydałoby się radjo, ale i o tem myśli Kółko Rolnicze.

Brawo Buczek! pokazało Kółko Rolnicze dobry przykład dla pracy społecznej na wsi, a jego prezes p. A. Wierzbicki może być dumny z działalności Kółka. — Oby tak dalej! W zbożnej pracy — Szczęść Boże!

Kto jeszcze potrafi to samo?

Komunikat Nr. 129.

Jak nas informują, Kółko Rolnicze w Chojnicach pracuje nad założeniem młyna spółdzielczego, nie chcą bowiem dać się wyzyskiwać młynarzom, którzy coraz bardziej podwyższają stawki za przemiał i wymianę mąki.

Nic jeszcze o tem bliższego nie wiemy, ale możeby tak p. Prezes Kółka Rolniczego, który, jak wiemy, jest główną sprężyną działalności Kółka podzielił się z nami zamierzeniami Kółka i wynikami jego pracy? Może to zainteresuje inne powiaty i stworzy pożyteczną inicjatywę?

Podamy o tem później może w biuletynie w „Dziale Wyścigu Pracy“.

Komunikat Nr. 130.

W początkach września odpłynął z Gdyni do Ameryki największy nowozbudowany sta-

tek polski i jeden z większych statków oceanicznych „Pilsudski”. Statek ten potrzebował do zaprowiantowania na całą drogę między innymi około 5.000 sztuk drobiu i około 40.000 sztuk jaj. Kto dostarczył te produkty? Czy myślicie, że jakaś organizacja czy spółdzielnia rolnicza z Pomorza? Nie, bo Pomorze niema odpowiednich silnych rolniczych placówek zbytu. Drób dostarczyło powiatowe towarzystwo rolnicze w Kutnie pod Warszawą, jaja jedna ze spółdzielczych zbiornic jaj nota bene ukraińska z pod Tarnopola, gdzieś z nad granicy rumuńskiej, mająca zresztą bliżej morze Czarne, aniżeli Bałtyk.

Wstyd dla Pomorza, czysty wstyd, że Rusini czy Poleszuki oddaleni od morza polskiego prawie o półtora tysiąca kilometrów biją nas we własnej Gdyni. Rolniku pomyśl o organizacji zbytu, o spółdzielniach mleczarskich, spółdzielczych zbiornicach jaj, spółkowych odtłuszczarniach i spółkach maszynowych i wogóle organizacji zbytu i zakupu — im później zaczniesz o tem myśleć, tem gorzej dla ciebie. Pomorze nie powinno przyznać się, iż pod względem rolniczej organizacji zbytu niżej stoi od Poleszuków i Rusinów z nad granicy rumuńskiej.

Komunikat Nr. 131.

Handel żydowski coraz bardziej zaczyna opanowywać Pomorze — już nawet do tego dochodzi, że pejsacze żydowscy w swych jarmulkach i chałatach brudnych, że nawet wstret bierze popatrzeć, przyjeżdżają ze straganami i towarami na rynki nawet takie, gdzie dotychczas nie było żadnego żyda i robią geszefty z rolnikami polskimi.

Rolnik się ludzi, że mu taniej żyd sprzedaje i kupuje, a żyd się śmieje i pieniądze zbija. Żyd wie jak robić, towar, który kosztuje 1 zł, ceni 2 zł, a potem złotówkę opuszcza, a rolnikowi się zdaje, że taniej kupił jak u miejscowego kupca chrześcijańskiego. Żyd jeżeli nie oszuka na cenie, to na wadze, albo na gatunku towaru, ale okpi rolnika napewno. Pozatem żydostwo coraz więcej opanowuje rdzennie polskie miasteczka pomorskie i zamyka drogę do handlu synom rolników, którzy chcieliby wstąpić do zawodu kupieckiego.

Dlatego też Kółkowicze powinni piętnować tych z pośród siebie, którzy kupują u żydów, a omijają sklepy chrześcijańskie.

Komunikat Nr. 132.

Pod tytułem: „Słuszną obroną przed egzekucją” — ukazała się książka licząca 116 stron, która stanowi zbiorowe wydanie tych wszystkich przepisów prawnych, które mogą służyć rolnikowi pomocą w obronie przed naciskiem egzekucyjnym. Przepisy te zostały ujęte w sposób możliwie najbardziej dostępny dla rolników i oprócz tekstu nieznanymi szerszemu ogółowi okólników, umieszczone są wzory wniosków i podań do właściwych urzędów. Cena książki jest wyjątkowo niska, gdyż wynosi 1 zł, plus koszty przesyłki pocztowej 0,25. Zamówienia należy kierować pod adresem: Naczelna Organizacja Zjednoczonego Rolnictwa i Przemysłu Rolnego Zachodniej Polski, Poznań, Serw. Mielżyńskiego nr. 7. Dla ułatwienia nale-

żytość można wysłać również w znaczkach pocztowych.

Pomorskie Towarzystwo Rolnicze powyższą książkę zaleca, tembardziej, że niejedyn z rolników wobec zbliżania się terminu 15. X. 1935 r., t. j. podjęcia egzekucyj rolniczych przez Skarb Państwa, będzie zmuszony szukać rady i obrony przed egzekucją.

Komunikat Nr. 133.

W sprawie ubezpieczenia od wypadków przy pracy Pomorskie Towarzystwo Rolnicze wyjaśnia, że w myśl ustawy z dnia 28. III. 1935 r. o ubezpieczeniu społecznym, prawo do świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego przysługuje wszystkim pracownikom najemnym, zatrudnionym stale, bądź dorywczo w gospodarstwach rolnych, leśnych, ogrodowych, hodowlanych i rybnych oraz przy meljoracjach i komasacjach, jak również w zakładach pracy, ściśle z temi gospodarstwami związanych. Pozatem właścicielom, użytkownikom i dzierżawcom, wykonującym osobiście pracę w gospodarstwach rolnych i leśnych, obszar których nie przekracza 30 ha, a zasadniczy podatek gruntowy nie jest wyższy od kwoty 25 mk. niem., oraz członkom ich rodzin zatrudnionym w tych gospodarstwach. Następnie przysługuje także prawo do świadczeń dzieciom i wogóle krewnym i powinowatym właściciela czy użytkownika i dzierżawcy gospodarstwa ponad 30 ha, względnie opłacającego zasadniczy podatek ponad 25 mk. zatrudnionym w danym gospodarstwie, sam zaś właściciel względnie współwłaściciel czy użytkownik i dzierżawca takiego gospodarstwa nie posiada prawa do korzystania ze świadczeń ubezpieczenia wypadkowego. Co do właścicieli drobnych gospodarstw wyłącznie ogrodowych, lub hodowlanych i członków ich rodzin, to korzystają ze świadczeń tylko wówczas, gdy zostanie wykazane, że ogólna roczna liczba dni pracy wszystkich osób zatrudnionych nie przekracza łącznie 900 dni.

Odszkodowaniu podlegają wypadki przy pracy związanej z prowadzeniem gospodarstwa oraz wypadki przy pracach wykonywanych dla gminy na zasadzie prawno-publicznego obowiązku do tego rodzaju prac. Wypadki zasługują na czynnościach domowych podlegają odszkodowaniu tylko wówczas, gdy czynności te pozostawały w związku z pracami dla gospodarstwa.

Komunikat Nr. 134.

Kontrakt taryfowy dopuszcza akordowe i premjowe stosowanie plac w wysokości nie niższej od dziennego wynagrodzenia (naturalja i gotówka) odnośnej kategorii robotników rolnych. Na tej zasadzie Komisja Pracy P. T. R. ustaliła wytyczne dla województwa pomorskiego za tegoroczne kopanie ziemniaków i buraków cukrowych następujące maksymalne stawki:

Ziemniaki:

Za wykopanie 55 kg brutto, czyli szefla, ziemniaków, uwzględniając cały szlak:

- a) przy sprzęcie ponad 35 q z $\frac{1}{4}$ ha — 7 gr
 - b) przy sprzęcie od 25 do 35 q z $\frac{1}{4}$ ha — 8 gr
 - c) przy sprzęcie poniżej 25 q z $\frac{1}{4}$ ha — 9 gr
- przyczem deputatu się nie potrąca.

Zbieranie za kartoflarką opłaca się 50% niżej ręcznego kopania ziemniaków. Dla ludzi obcych, żadnym kontraktem niezwiązanych, przysługuje ta sama płaca i 1,5 kg ziemniaków od wybranych 55 kg brutto.

Buraki cukrowe :

Za wykopanie buraków cukrowych tylko dla ludzi kontraktowych:

- a) przy sprzęcie do 50 q z $\frac{1}{4}$ ha netto — 7 zł
- b) przy sprzęcie od 50—75 q z $\frac{1}{4}$ ha netto — 8 zł
- c) przy sprzęcie ponad 75 q z $\frac{1}{4}$ ha netto — 10 zł

Od wyredlonych buraków cukrowych płaci się w każdej kategorii 10% mniej od wymienionych norm.

Buraki muszą być zniesione w kopce półmorgowe i nakryte ziemią, liście zaś skupowane.

Komunikat Nr. 135.

Członkowie Towarzystw Rolniczych Powiatowych korzystają z obniżki składek na ubezpieczenie od wypadków przy pracy w wysokości 5 gr od 1 marki zasadniczego podatku.

W celu uzyskania tej zniżki dla członków — poszczególne Towarzystwa Rolnicze Powiatowe muszą przedłożyć właściwym terenowo Ubezpieczalniom Społecznym w miesiącu październiku imienne wykazy członków, z podaniem miejscowości, obszaru gospodarstwa i numeru legitymacji członkowskiej.

Wobec powyższego przypominamy pp. członkom T. R. P. nieposiadającym jeszcze legitymacji na rok 1935, aby pośpieszyli zaopatrzyć się w takowe w instruktorjatach względnie sekretarjatach T. R. P., gdyż bez legitymacji ważnej na bieżący rok nie zostaną do wspomnianych wykazów wciągnięci. Wykazy będą sporządzone na podstawie deklaracji podpisanych przez członków. Ci, którzy deklaracji nie podpisali i do biur T. R. P. nie odesłali, nie będą umieszczeni w spisach i nie będą mieli ulgowych stawek. Należy wszystkie deklaracje, podpisane przez członków, odesłać do biur T. R. P. w pierwszej połowie października.

Komunikat Nr. 136.

W pierwszych dniach września biuro Sekcji Ziemiańskiej wysłało do wszystkich pp. Członków obliczenie składki członkowskiej na r. 1935/36 z prośbą uregulowania takowej do dnia 1 października rb. w myśl uchwały Rady Ziemiańskiej PTR. z dnia 3. VII. 1935 r.

Część pp. Członków dotychczas nie wywiązało się ze swych obowiązków względem Sekcji Ziemiańskiej. Zwracamy się zatem do tych PP. z uprzejmą prośbą, aby w najbliższej przyszłości zadość uczynili Uchwale Rady Ziemiańskiej, gdyż w myśl Regulaminu Sekcji Ziemiańskiej § 5 „Jedynie członków opłacających składkę na Sekcję Ziemiańską będzie się uważać za członków Sekcji, mających prawa i obowiązki wynikające z Regulaminu Sekcji Ziemiańskiej. Biuro Sekcji zmuszone będzie do wstrzymania wysyłania okólników, jak też Biuletynu PTR. do chwili otrzymania odpowiedniego pokrycia.

W interesie własnym jest, aby nie było przerwy w otrzymywaniu wszelkich informacji i Biuletynu o natychmiastowe uregulowanie składki członkowskiej.

Komunikat Nr. 137.

Składka płacona do Sekcji jest składką Powiatowego, który podpisał deklarację członkowską T. R. P. i płaci składkę na rzecz T. R. P. w wysokości 5 groszy od 1 morga mgd. użytków.

Składka płacona do Sekcji Ziemiańskiej, o której mowa pod pozycją 382; jest składką dodatkową, uchwaloną przez Radę Ziemiańską P. T. R.; idzie ona wyłącznie na potrzeby Wojewódzkiej Sekcji Ziemiańskiej.

PP. Ziemianie, którzy nie podpiszą deklaracji członkowskiej Tow. Roln. Powiatowego i nie płacą składki zasadniczej do kasy T. R. P. nie są i nie mogą być z mocy regulaminu członkami Sekcji Ziemiańskiej P. T. R.

Komunikat Nr. 138.

Założona przez członków Stowarzyszenia Producentów Nasion Oleistych Zach. Polski „Rolnicza Spółka Olejarska“ przejęła Olejarnię w Szamotułach i uruchamia tę tak ważną dla naszego rolnictwa przetwórnę w dniu 2 września br.

W związku z tem „Rolnicza Spółka Olejarska“ rozpoczęła już kolejny odbiór do Olejarni od producentów, swych udziałowców, nasion oleistych, najpierw rzepaku i rzepiku, a następnie siemienia lnianego. Należność za dostarczone nasiona reguluje Spółka gotówką przy odbiorze według *najwyższych* cen rynkowych.

Nadmienić należy, że rolnicy będący udziałowcami „Rolniczej Spółki Olejarskiej“, mają ponadto zapewnioną dostawę z olejarni szamotulskiej kuchów rzepakowych, lnianych i słonecznikowych, na wysoce dogodnych warunkach (ze specjalnie dużym rabatem), co przy obecnej, korzystnej koniunkturze dla produkcji mleka, ma b. ważne znaczenie.

Zarząd „Rolniczej Spółki Olejarskiej“ posiada jeszcze pewną ilość wolnych udziałów, które mogą pp. producenci nabyć bądź przy pomocy dogodnego kredytu w Państwowym Banku Rolnym (splacanego w 3 rocznych ratach nasionami oleistymi), bądź też wprost nasionami oleistymi dostarczonemi do Olejarni w Szamotułach.

Wszelkich informacji dotyczących działalności „Rolniczej Spółki Olejarskiej“, warunków nabycia udziałów, dostawy nasion oleistych do Olejarni w Szamotułach itp. udziela zainteresowanym biuro Stowarzyszenia Producentów Nasion Oleistych Zach. Polski — Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 7. III p.

ZARZĄD T. R. P.

Ervertowski, instr. TRP. Klimek, wiceprezes